

PAPEGAaiduikers VAN ST KILDA EN ISLE OF MAY (samenvatting M.R. van Eerden)

voordracht Dr P.M. Harris, gehouden op 22 april 1978.

In de kolonies van de noordelijke Atlantische Oceaan broeden enige tientallen miljoenen Papegaaiduikers; de grootste kolonies met meer dan een miljoen broedvogels treffen we aan op IJsland, Noorwegen, de Faer Oer en Canada. Kleinere aantallen broeden op Groenland, Spitsbergen en Groot Britannië.

Gezien de toen reeds vermoede achteruitgang van het Britse broedbestand werd in 1969 de operatie Seafarer gestart. Deze had tot doel een totaaloverzicht te krijgen van de aantallen in alle bekende zeevogelkolonies. In Groot Britannië broeden nu ca 600.000 paar PDS, waarvan de helft op St Kilda.

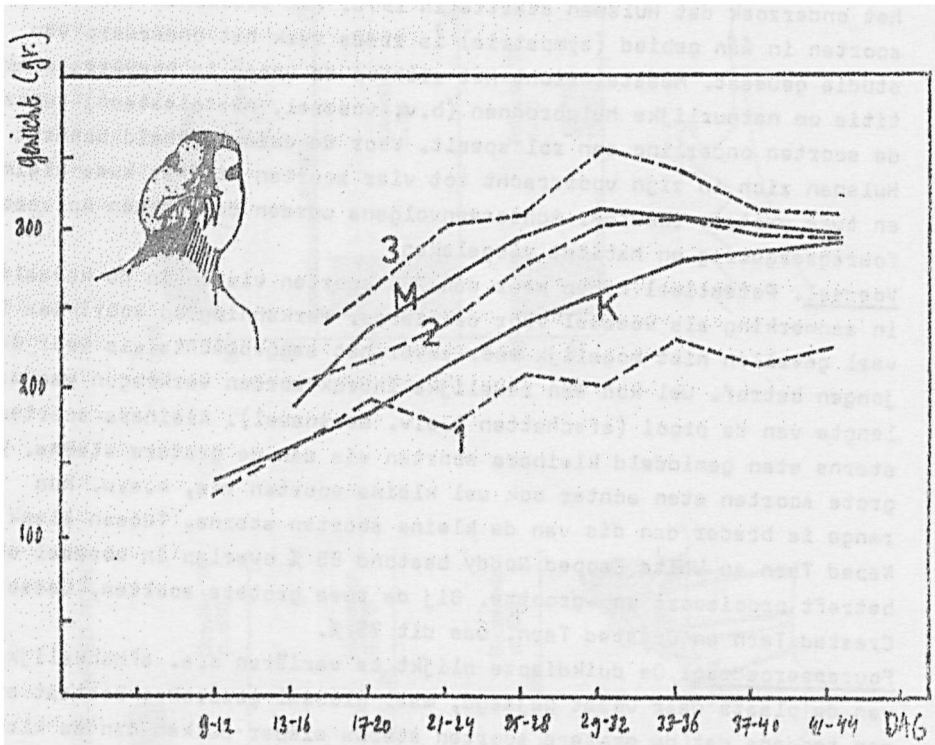
Om de jaarlijkse ontwikkelingen te volgen werden censuskolonies uitgekozen op St Kilda, Shiants, Faraid, Fair Isle, Herma Ness en Isle of May. Het tellen van broedvogels is een moeilijke zaak omdat de aantallen die op één moment tegelijk aanwezig zijn in de kolonie maar een fractie vormen van de werkelijke aantallen broedvogels. Het tellen van bewoonde holen in proefvlakken geeft de beste resultaten. Papegaaiduikers broeden pas in hun 6e kalenderjaar voor de eerste keer. Onvolwassen vogels bezoeken de kolonies echter ook in de broedtijd. De grootste aantallen zijn aanwezig vlak voor het uitvliegen van de jongen. In deze korte periode bezoeken ook de onvolwassen dieren massaal de kolonies. Harris heeft redenen om aan te nemen dat vele vroegere opgaven van aantallen broedvogels betrekking hebben op zichttellingen in deze tijd.

De spreker startte in 1972 een detailonderzoek op St Kilda en Isle of May. Zichtwaarnemingen van 20.000 gekleurde PDS toonden aan dat er geen uitwisseling bestaat tussen kolonies aan de west- en oostkust. Uitwisselingen tussen naburige kolonies betreft steeds jonge vogels, die echter om te broeden naar hun eigen geboorteplaats terugkeren.

De aantallen op St Kilda bleken langzaam af te nemen terwijl de aantallen op Isle of May juist toenamen. Harris suggereerde bij de start van zijn onderzoek dat verschillen in voedselaanbod tussen beide zeegebieden de oorzaak zouden kunnen zijn voor deze trends. Om dit te testen volgde hij het gewichtsverloop van de kuikens in beide gebieden. Als voedsel beperkend is in de wateren rond St Kilda dan verwachten we een vertraagde groei van de kuikens, i.t.t. die van Isle of May. Dit groeiverschil blijkt inderdaad te bestaan. Daarnaast versterkte hij de natuurlijk optredende verschillen nog eens extra door enerzijds in bepaalde holen een ouder weg te vangen en anderzijds juist een extra toevloed van voedsel te garanderen door bij te voeren in andere holen. Onder laboratoriumcondities tenslotte konden jongen zoveel eten als ze wilden.

Conclusies:

- Laboratoriumkuikens werden het zwaarst. Bijgevoerde jongen in het veld werden lichter maar waren nog altijd zwaarder dan de jongen die alleen door hun ouders werden gevoerd. Deze verschillen waren het duidelijkst op St Kilda.
- Jongen met maar één ouder stierven, of groeiden langzaam. Hun gewicht lag beneden dat van jongen met twee ouders.
- Op St Kilda hebben ouders meer moeite met het grootbrengen van jongen dan op Isle of May. Het voedselaanbod in de wateren rond de kolonies blijkt hierbij een belangrijke rol te spelen.

- K = St Kilda normaal
- M = Isle of May normaal
- 1 = St Kilda, 1 ouder
- 2 = St Kilda, 50 gram bijvoeren per dag in veld
- 3 = St Kilda, in laboratorium

Figuur: Gewichtverloop van kuikens van Papegaaiduikers op St Kilda en Isle of May als funktie van de hoeveelheid beschikbaar voedsel.